

Ե. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3, Փետրուար 2022

ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱՋԱՆ ՀՕՐ ՊԱՏԳԱՄԸ

ՀՐԱԻԷՐ ԸՆԾԱՅՄԱՆ

Փետրուար ամսուան մեջ Տէրունի մեծագոյն տօներէն մէկն է «Տեառնընդառաջ»ը, որ մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի տաճար ընծայման տօնն է:

Այս տօնը, Յիսուս Քրիստոսի **Աստուածայայտնութիւնը** բացայայտող Սուրբ Գրային դէպքերէն մէկն է:

Հրեաներու օրէնքին համաձայն, արու գաւակ մը իր ծնունդէն 40 օր ետք պէտք էր Աստուծոյ ընծայուէր:

Աւանդութեան համաձայն, Յիսուսի երկրաւոր ծնողները տաճար տարին իրենց անդրանիկ գաւակը՝ Աստուծոյ ընծայելու:

Աւետարանիչը կը վկայէ, թէ ինչպէս այնտեղ բարեպաշտ ծերունի մը կը գտնուէր՝ **Սիմէոն** անունով, որուն Աստուած յայտնուած էր, խոստանալով, որ մահը պիտի չճաշակէ մինչև որ **Մեսիան**՝ աշխարհի **Փրկիչը** չտեսնէ, որ **«Իր ժողովուրդին փրկութիւնն և հեթանոսներուն լոյս»** պիտի դառնայ: Վերջինս, հրաշալիօրէն զգաց Աստուծոյ ներկայութիւնը և աղաղակեց.- «Այժմ, ո՛վ Տէր, համաձայն Քու խոստումիդ՝ ձգէ՛ որ ծառադ խաղաղութեամբ մեռնի. որովհետև աչքերովս տեսայ Փրկիչը...»:

Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցոյ աւանդութեան համաձայն, Տեառնընդառաջի օրը երիտասարդ հայ մայրեր նաև իրենց նորածին գաւակները եկեղեցի կը բերեն և նախատօնակի արարողութեան աւարտին, հոգևորականին կը յանձնեն, որպէսզի Ս. Խորանին շուրջ դարձնէ, ի նշան Աստուծոյ ընծայման: Նոյն օրը, եկեղեցոյ շրջափակին մէջ աւանդական խարոյկը կը վառուի, որ ինքնին եկեղեցական ու ծիսական կարգին հետ կապ չունի, այլ զուտ ազգային աւանդութեան մը շարունակութիւնն է, հեթանոսական շրջանի օրերէն հասած:

Հայաստան աշխարհի երկրորդ Լուսաւորիչը, հաւատոյ հայր **Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ** Հայրապետը, ազգային աւանդութիւններուն հանդէպ իր ունեցած նախանձախնդրութենէն մեկնելով, **Միիք** աստուծոյ նուիրուած տօնը միացուցած է Տեառնընդառաջի տօնին, այն ըմբռնումով, որ **«Արդարութեան Արեգակ»**ը՝ Քրիստոս, իբրև յաւիտենական ու մշտավատ լոյս յայտնուեցաւ մարդկային մեր կեանքին մէջ՝ ջերմացնելու և լուսաւորելու համար քարացած ու խաւարած մեր հոգիներն ու սրտերը:

«Տեառնընդառաջ» կը նշանակէ՝ Տիրոջ ընդառաջ երթալ, Տէրը դիմաւորել:

Թող ընծայեալ Աստուածորդին Իր լոյս ներկայութեամբ լուսաւորէ մեր քրիստոնէական կեանքը, յատկապէս մեր մատղաշ սերունդին տալով իմացական լուսաւորութիւն, չարն ու բարին, վատն ու լաւը զանազանելու ունակութիւն՝ այսօրուան դժուարութիւններով և փորձութիւններով առլցուն աշխարհին մէջ:

Ընդունինք հրաւերը և մեր անձերը վերընծայենք Աստուծոյ:

Պատրաստ ըլլանք Սիմէոն ծերունիին նման Տէրը դիմաւորելու մեր այսօրուան կեանքին մէջ, որպէս մնայուն ներկայութիւն և օրհնութիւն:

Եկէ՛ք, գիտակցօրէն ու քաջաբար ըսենք՝ **ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՆՔ ՏԻՐՈՋ ԸՆԴԱՌԱՋ ԵՐԹԱԼՈՒ...**

ԲԱԲԳԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Հատուած Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոսի 2022՝ «ՍՓԻՒՌՔԻ ՏԱՐԻ» Հռչակագրին

«Թեմը գաղութն անկախ միաուր մը չէ. թեմը ինքնին ժողովուրդն է: Այս առումով, համայնքի կեանքին մէջ գործող կազմակերպութիւններուն ու թեմին միջև ներդաշնակ գործակցութիւնը, վստահաբար, պիտի նպաստէ գաղութի վերակազմակերպման: Արդ, թելադրելի է, որ համագործակցութիւնը սկսի ծրագիրներու պատրաստութեան ընթացքին: Համայնքային կառոյցները մասնակից են թեմական մարմիններու գործունէութեան, սակայն անոնք ունին իրենց յատուկ կանոնադրութիւնները և առաջնահերթութիւնները:

Մեր կառոյցները սկսած են մարդու կորսնցնել. քանակին առընթեր նշմարելի է նաև որակի նահանջ: Նոր աիւն հարկ է ներարկել անոնց, ապահովելով երիտասարդութեան, արական թէ իգական, տիրական ներկայութիւնը՝ նաև ղեկավարութեան մակարդակի վրայ:

Կառոյցներու կանոնադրութիւններուն այժմէականացումը և տեղական պայմաններուն պատշաճեցումը, պահելով հանդերձ անոնց համասփիւրքեան ու համահայկական բնոյթն ու նպատակը, անխուսափելի է: Կառոյցներու միջև սերտ գործակցութիւն ու անոնց գործունէութեանց միջև ներդաշնակութիւն ստեղծելը մեծապէս պիտի նպաստէ գաղութի կեանքին առաւել ծաղկման և Սփիւռքի աշխուժացման:

Թեմի վերակազմակերպման մէջ կարևոր դեր ունի Հոգևորականը: Կոչումի գիտակցութիւն ունեցող և ներկայ ժամանակներու մարտահրաւերները դիմագրաւելու հոգեմտաւոր պատրաստութիւն ունեցող հոգևորականներու կազմաւորումը էական է: Ծովսր, որպէս հիմքը եկեղեցոյ կեանքին ու առաքելութեան, պէտք է դառնայ վերակազմակերպման գործընթացին կիզակէտը: Հարկ է եկեղեցոյ վարչակազմակերպչական կեանքին մէջ գործող մարմինները վերաթարմացնել՝ պաշտօնի կոչելով ուսեալ և գործունէ տիկիներ ու երիտասարդներ: Անհրաժեշտ է առաջնահերթ կարևորութիւն ընծայել՝

ա) քրիստոնէական դաստիարակութեան՝ Կիրակնօրեայ վարժարաններու վերաշխուժացումով, հայկական վարժարաններէն ներս կրօնական նիւթերու

դասաւանդումով ու հայ ընտանիքէն ներս հոգևոր ու բարոյական արժէքներու կենսագործումով:

բ) ընկերային ծառայութեան, զայն դարձնելով եկեղեցոյ առաքելութեան էական մարզերէն մէկը:

գ) Հայ դպրոցին, վերաշէշտելով անոր հայակերտումի առաքելութիւնը:

Սփիւռքի վերակազմակերպումը բարդ ու երկարաշունչ ծրագիր է: Նման հսկայածաւալ ծրագրի մը իրագործումը կ'ենթադրէ հաւաքական հաւատք ու նուիրում, ղեկավարութիւն ու յանձնառութիւն: Ան կը պահանջէ նաև մասնագիտական մօտեցում ու համապարփակ ծրագրում՝ հանգրուանային կերպով իրագործելի: Յիշեալ գործընթացին մէջ անհրաժեշտ է նկատի ունենալ տարբեր միջավայրերու մէջ ապրող գաղութներուն ներքին դրուածքը, գործող կառոյցներու իւրայատկութիւնները ու շրջապատը, և համապատասխան մօտեցում որդեգրել:

Արդ, ինչպէ՞ս կարելի է յիշեալ հսկայ աշխատանքին ձեռնարկել.-

1) Մթնոլորտի պատրաստութիւնը նախապայման է: Մեր կառոյցները, անոնց պատասխանատուները ու անդամները պատրաստ ու յանձնառու պէտք է ըլլան վերակազմակերպումի անյետաձգելի անհրաժեշտութեան: Այս ուղղութեամբ յօդուածներու պատրաստութիւնը, հրապարակային քննարկումներու ու համագումարներու կազմակերպումը կրնան օգտակար դառնալ տեսակէտներու փոխանակման, մտքերու պատրաստութեան ու դրական միջավայրի ստեղծման:

2) Իւրաքանչիւր կառոյց ինք պէտք է նախաձեռնէ իր վերակազմակերպման, նկատի ունենալով Մեր արծարծած մտահոգութիւններն ու մատնանշած երևոյթները, և ապա, անհրաժեշտութեան պարագային, իր կատարած աշխատանքը համադրելով այլ կառոյցներու հետ:

3) Ծրագրումին հարկ է յաջորդէ գործադրումը: Սա բնականաբար ամէնէն դժուար հանգրուանն է: Գործադրումը պէտք է կատարուի յառաջատուական ընթացքով և ծրագրուած հետևողականութեամբ:

Հաւատարիմ իր անցեալին, հայ ժողովուրդը կոչուած է ինքզինք յարատևօրէն վերարժևորման ու վերանորոգման ենթարկելու՝ համահունչ փոխուող ժամանակներուն, պայմաններուն ու մարտահրաւերներուն: Այս տեսլականով ու յանձնառութեամբ Սփիւռքը պէտք է վերակազմակերպէ ու վերաշնչաւորէ ինքզինք:

Սփիւռքը իր ներկայ վիճակին թողուլ, կը նշանակէ անոր ինքնամաշումը արագացնել: Սփիւռքի վերակազմակերպումը՝ անոր հզօրացումն է, իսկ Սփիւռքի հզօրացումը Հայաստանին ու Արցախին հզօրացումն է. և սա համագային առաջնահերթութիւն է ու մարտահրաւեր: Հարկ է անյապաղ լծուիլ աշխատանքի»:

Քրիստոնեական Կեանք Ապրելու Համար

Ճիշդ է, որ նիւթականօրէն ու տեսանելիօրէն Քրիստոս մեզի հետ չէ, կամ մենք զայն մեր ֆիզիքական աչքերով կրնանք չտեսնել, բայց անհկա հոգևորապէս միշտ մեր կողքին է: Դժբախտաբար մենք է, որ յաճախ չենք տեսներ Աստուծոյ ներկայութիւնը մեր կողքին, որովհետև, մեր հայեացքը նիւթով պայմանաւորուած է, ժամանակաւոր տարրերով մշուշուած է. ուստի և չենք յաջողիր տեսնել այն ներկայութիւնը, որ կը թախանձէ, կը պահանջէ, նոյնիսկ կը խնդրէ՝ որ մենք անպայմանօրէն դառնանք իրեն, լսենք իր կոչը և սեղանակից ըլլանք իրեն, իր արքայութեան:

Ամէն օր, և օրը օրին, Քրիստոս մեր խղճմտանքին ընդմէջէն իր խօսքը, իր կոչը կ'ուղղէ մեզի՝ մեզ արթնցնելու համար: Անդադար կը բաղխէ մեր սրտին դուռը, որպէսզի մենք տեսնենք մեր սխալը և այդ սխալէն նաև անդրադառնանք: Պատահական չէ, որ Հին և Նոր Կտակարանները մարդու ներքին աշխարհին մաքրութիւնը կը կոչեն «սրտի թլփատութիւն», որ նիւթական իր պատկերացումին տակ կը նշանակէ՝ ներքին բոլոր չար տրամադրութիւնները, չար մտածելակերպը, չար խորհելակերպը, զգալու եղանակը և ուրիշներու հանդէպ չար վերաբերումը ամբողջութեամբ մերժել, կտրել և նետել, հեռացնել մեր սիրտերէն, և մաքրել զայն, Աստուծոյ համար իսկապէս տաճար մը դարձնելու համար: Միայն այդպիսի մաքուր տունի մը կամ տաճարի մը մէջ է որ Աստուած կը բնակի, և Քրիստոս ներս կու գայ՝ մեզի հետ ընթրիք ընելու համար:

Ընթրիք ընելու այս պատկերացումը հարկաւ ունէ մէկս նիւթական կերպով չենք հասկնար. բոլորս ալ գիտենք անոր հոգևոր խորհրդական նշանակութիւնը: Արդ, ինչ կը նշանակէ անհկա: Միասին ընթրիք ընելը Աստուծոյ և մարդուն կողմէ փոխադարձ արարք մը կ'ենթադրէ: Աստուծոյ կողմէ, այդ ընթրիքը հրամցնելը մեզի՝ Տիրոջ կողմէ պարգևուած Աստուծոյ խօսքն է, անոր վայելքը մեզի և անոր բերած բոլոր տեսակի բարիքները մեր կեանքին մէջ, որով մեր սովահար հոգիները կը կերակրէ, այնպէս՝ ինչպէս Եսայիի մարգարէութեան մէջ ալ կ'ըսէ. «Ո՛վ բոլոր ծարաւածներ, ջուրերուն եկէք. ո՛վ դրամ չունեցողներ, եկէք, ծախու առէք ու կերէք. եկէք, առանց դրամի, առանց գին վճարելու գինի ու կաթ ծախու առէք» (Ես 55.1):

Աստուծոյ ընծայածը ոչ մարմնաւոր հաց է, ոչ նիւթական ջուր, այլ՝ իր խօսքին սնուցումն է, իր անմահարար խօսքին հացն ու ջուրը, որպէսզի մեր ներքին հոգևոր սովը անցնէ, և Աստուծոյ փափաքող մեր հոգին և սիրտը գտնեն զԱստուած և յազենան իրմով: Իսկ հաւատացեալին կողմէ ընծայուածը՝ Աստուծոյ կամքին կատարումն է՝ խոնարհ սրտով և ամբողջական հնազանդութեամբ, մնայուն գոհաբանութեամբ, օրհնութեամբ, գոհունակութեամբ, շնորհակալութեամբ և աղօթքով, և ուրիշներուն ընծայուած սիրոյ անվերապահ ծառայութեամբ: Ասոնք են Աստուծոյ կամեցած ուտելիքը և սնունդը իրեն համար, այնպէս ինչպէս Քրիստոս պիտի ըսէր. «Իմ կերակուրս այն է՝ որ գործադրեմ զիս որկողին կամքը և լրումին հասցնեմ անոր գործը» (Յհ 4.34): Նոյն բանը ճշմարիտ է թէ մարդուն համար և թէ Աստուծոյ:

Աստուծոյ կամքը կատարելը եթէ մեզի համար հոգևոր սնունդ է, նոյնը Աստուծոյ համար մեր կողմէ իրեն հրամցուած ընթրիքն է, մեր կողմէ իրեն հրամցուած անուշահոտ Պատարագը և սեղանն է, և այս պարագային սեղանը կը դառնայ այն իսկական հաղորդութիւնը, երբ մեր Տէրը ինք և մենք նոյն սեղանը կը նստինք, նոյն սեղանէն ճաշակելու համար իր հոգևոր, խորհրդական իմաստով:

Երբ որ մենք Աստուծոյ խոստումին և հրահանգին կամ պատուիրաններուն լսողը կը մնանք, անպայման նաև իրաւունքը կ'ունենանք յաղթանակողներու խումբին մէջ դասուելու, և Աստուած կը խոստանայ իր փառքին և իր թագաւորութեան մասնակից դարձնել մեզ, որպէսզի ինչպէս Ինք յաղթեց աշխարհին՝ մենք ալ աշխարհին յաղթող ըլլանք և Իրեն պէս բազմինք այն գահերուն վրայ, որ մեզի պիտի ընծայէ: Իսկ գահ և աթոռ վստահաբար կը նշանակեն այն անվախճան, յալիտենական, հանդերձեալ կեանքը և այն հանդերձեալ հանգիստը, որ Աստուած կը խոստանայ տալ բոլոր իրեններուն:

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆ

ԳԼՈՒԽ 15

- Վէճ նախնիներու աւանդութեան շուրջ (Մր 15. 1-20)
- Քանանացի կնոջ հաւատքը (Մր 15. 21-31)
- Հացերու երկրորդ բազմացումը (Մր 15. 32-39)

ՓՈՐՁՈՒԱԾ ՀԱԻԱՏՔԸ (Մտ 15.21-31)

«Յիսուս այդտեղէն գնաց Տիրուսի և Սիդոնի կողմերը» (Մտ 15.21):

Պատմուած միակ դէպքն է, ուր Յիսուս դուրս կու գայ հրէական սահմաններէն. ասիկա կարծես նախօրինակը ըլլայ աւետարանի քարոզչութեան աշխարհով մէկ, սկիզբը՝ պատնէշները շրջանցելու:

Յիսուսի համար քիչ մը ազատ ըլլալու ժամանակահատուած է: Վախճանը կը մօտենար, և ան ցանկութիւն ունէր որոշ խաղաղ ժամանակ մը ունենալ, որ պատրաստուի այդ վախճանին, նաև որոշ բաներու մէջ նախապատրաստելու իր աշակերտները: Պաղեստինի մէջ ասիկա անհնար էր, ուր ալ երթար՝ ամբոխը պիտի գտնէր զինք, հետևաբար, եկաւ Տիրուս և Սիդոն՝ փինիկեցիներու բնակավայրը, ուր որոշ ժամանակ հեռու պիտի մնար դպիրներու և փարիսեցիներու թշնամանքէն և ժողովրդական համախմբումներէն, որովհետև հրեաները հեթանոս տարածք չէին երթար իր ետևէն: Բայց այստեղ ևս Յիսուս դէմ յանդիման կանգնեցաւ մարդկային կարիքի պահանջքին. կին մը, աղաղակելով իր աղջկայ բժշկութեան խնդրանքով, կը հետևի Յիսուսին, որ նախ ուշադրութիւն չի դարձներ, իսկ աշակերտները կ'ըսեն. **«Արձակէ՛ զինք»**, այսինքն՝ **«Կատարէ՛ անոր ցանկութիւնը»**. այս պարագային մենք ականատես չենք ըլլար աշակերտներու գութին. իրենց համար տաղտուկ էր, և կ'ուզէին ձերբազատիլ անկէ, տալով ինչ որ կ'ուզէ: Այսպիսի դիրքորոշում՝ ձերբազատուելու պատճառով մէկուն տալով ինչ կ'ուզէ, շատ հեռու է քրիստոնէական կարեկցանքէն և գութէն:

Կասկածէ վեր է, որ Յիսուս գութով լեցուցաւ այս կնոջ հանդէպ, որ ոչ միայն հեթանոս էր, այլ քանանացի, որոնք վաղեմի թշնամիներն էին հրեաներու: Յիսուսի կը մնար մէկ բան՝ անոր սրտին մէջ արթնցնել իսկական հաւատքը, և դառնալով կնոջ, կ'ըսէ. **«Լաւ չէ մանուկներու հացն առնել և շուններուն նետել»**: Մէկու մը **«շուն»** ըսելը սոսկալի վիրաւորանք էր. հրեաները յաճախ կ'օգտագործէին **«հեթանոս շուներ»**, **«անհաւատարիմ շուներ»**, իսկ աւելի ուշ՝ **«քրիստոնէայ շուներ»** արտայայտությունները:

Այստեղ երկու բան նկատի պէտք է ունենալ.-

1. Ըսելու երանգն ու հայեացքը: Ծանր արտայայտութիւն մը հնարաւոր է ժպիտով դիմացինը զինաթափէ, ինչպէս, երբեմն մեր մօտիկներուն կամ հարազատներուն ծանր բառերը փաղաքշական ձևով կ'ըսենք : Վստահաբար այստեղ ալ պարագան նոյնն էր, երբ Քրիստոսի ձայնէն ու հայեացքէն գութ ու կարեկցանք հեղեղացան:

2. Գործածուած **«շուն»** բառը այստեղ չի նշանակեր փողոցի շուն, այլ՝ տան կամ ընտանի շուն: Կինը ծանօթ էր կարծէք յունարէն լեզուի դարձուածքներուն և ունէր յունական սրամտութիւն. **«Այո, Տէր, որովհետև շուներն ալ իրենց տիրոջ սեղանէն ինկած փշրանքներով կը կերակրուին»**, ան կը պատասխանէ: Ասիկա ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ հաւատքի ամենահզօր արտայայտութիւն, որով ան ստացաւ օրհնութիւն և ցանկալի բժշկութիւն:

Այս կնոջ մէջ, առաջին հերթին, ակնյայտ էր սերը իր դստեր նկատմամբ: Երկրորդ, ան ունէր հաւատք, որմէ մղուած մօտեցաւ Յիսուսին, իբրև մեծագործ և շնորհաշատ հզօր անձնաւորութեան, զայն կոչելով **«Դաւիթի Որդի»**, որ ժողովրդական և քաղաքական կոչում էր: Կինը վստահաբար նայեցաւ Յիսուսին և անոր մէջ տեսաւ ոչ թէ երկրաւոր գօրութիւն, այլ՝ աստուածային: Յիսուսի ուզածը ճիշդ ասիկա էր՝ մեծագործ մարդու ուղղուած ամէն պահանջ պէտք է վերածուի աղօթքի՝ կենդանի Աստուծոյ: Մէկ այլ շնորհք ալ՝ կնոջ յամառութիւնն էր. ան Յիսուսին մօտեցաւ անմար յոյսով:

Աւետարաններուն մէջ պահուած բացառիկ դրուագներէն մէկն է այս, ուր ամենակարևորը՝ կին մը, իր հաւատքէն դրդուած, գրոյցի կը բռնուի Յիսուսի հետ, և կը ստանայ իր ցանկալի պահանջը:

